

2. Міщенко В. І., Нідзельська І. А., Кулінець А. П., Шульга С. О. Гнучкий режим курсоутворення: етапи запровадження та можливі наслідки для економічного розвитку України: Науково-аналітичні матеріали. Випуск 15. К.: Національний банк України. Центр наукових досліджень, 2010. – 124 с.

3. Про заходи щодо діяльності банків та проведення валютних операцій: Постанова Правління Національного банку України № 49 від 06 лютого 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=5454032>

Новікова А.С.

студентка,

Науковий керівник: **Лісна Р.П.**

старший викладач,

*Харківський інститут банківської справи
Національного банку України*

ВПЛИВ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Національна економіка в умовах економічної та політичної нестабільності потребує підвищення рівня конкурентоспроможності та надійності через укріплення її банківського сектору. Необхідною в цих умовах вбачається участь іноземного капіталу у розбудові банківського сектору задля переймання передового досвіду, методів роботи та стандартизації головних аспектів банківської діяльності.

Роль іноземного капіталу у формуванні банківського сектора економіки України заслуговує на особливу увагу. Присутність банків з іноземним капіталом у банківській системі України відповідає інтересам розвитку національної фінансової системи, сприяє залученню іноземних інвестицій та розширенню ресурсної бази соціально-економічного розвитку. Водночас слід зважати на низку фінансових ризиків, пов'язаних зі швидким зростанням частки іноземного банківського капіталу. Для ефективного функціонування банківської системи необхідно мінімізувати ризики, які пов'язані із залученням іноземних інвестицій до національної економіки та, одночасно, підвищити ефективність їх впливу на банківський сектор.

На сьогоднішній день спостерігається активна інтеграція іноземного капіталу впливових фінансових установ до національної банківської системи України.

З певністю можна стверджувати, що українська банківська система вже значною мірою інтегрована у світовий фінансовий ринок. Говорячи про прихід іноземного капіталу в банківську систему України треба дотримуватись того принципу, що допуск філій іноземних банків на фінансовий ринок України має задовольняти перш за все національні інтереси. Слід зазначити, що іноземні інвестори приходять на український банківський ринок не з метою підвищити його капіталізацію, а з метою збільшення активних операцій та отримання прибутку. Причини в тому, що філії не є окремими самостійними юридичними особами, а лише структурними підрозділами іноземних банків, діяльність яких регулюється іноземним законодавством і які абсолютно не підконтрольні Національному банку України. Як наслідок, необмежений прихід філій іноземних банків на фінансовий ринок України може призвести до того, що переважна частина банківських операцій буде сконцентрована у цих установах.

Іноземні банки мають право відкривати філії та представництва на території України відповідно до певних вимог згідно із законом України «Про банки і банківську діяльність».

Банки з іноземним капіталом займають високі позиції за багатьма рейтингами та показниками діяльності, так, найбільшими іноземними банками на території України являються учасники Raiffeisen International, UniCredit Group, BNP Paribas, Eurobank EFG Group, Commerzbank Auslandsbanken Holding AG, ABN Ukraine Limited, Уряд та ЦБ Росії, Erste Group, Volksbank AG, Intesa San Paolo, Calion Group, Societe Generale Group та ін. За останні роки іноземним інвесторам вдалося взяти під контроль майже всіх основних лідерів вітчизняного банківського ринку, таких як Райффайзен Банк Аваль, УкрСиббанк, ОТПБанк.

Але, не зважаючи на розповсюдженість банків з іноземний капіталом, за станом на 01 березня 2014 року в Україні діяли 49 банків з іноземним капіталом із 181 зареєстрованих, у тому числі 19 – зі 100% іноземного капіталу. Частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків за роки (2012 – 2014) знизилася з 39,5 до 33,9% – на 5,6%, порівняно із пожевленим збільшенням іноземного капіталу до 2012 року (із 35,0% у 2008 році до 41,9% у 2011 році), можемо побачити, що іноземний капітал помірними темпами

залишає банківський сектор нашої країни. Це може бути пов'язано із нестабільністю економічної та політичної ситуації як у світі так і в Україні. З 2008 року вже 15 іноземних банків припинили роботу на українському ринку. Тільки в 2012 році з України зникло сім зарубіжних фінансових установ. За даними австрійської фінансової групи Reiffeisen Bank International AG, частка іноземних банків (крім російських) на українському ринку продовжує знижуватися. На кінець 2012 року вона становила 20%, а протягом одного-двох років прогнозується падіння до рівня 2003 року – 10%. На даний момент ще близько десяти європейських фінансових організацій розглядають можливість покинути український ринок.

Присутність іноземного капіталу у банківській сфері України може мати як позитивні, так і негативні моменти. Серед позитивних відзначимо: залучення іноземних інвестицій, зростання реального рівня рентабельності банківської системи, зменшення кількості проблемних банків через їх консолідацію із закордонними банками, розширення обсягів кредитування населення.

До негативних наслідків функціонування банків з іноземним капіталом в Україні можна віднести такі факти:

1) діяльність філій іноземних банків може створювати додаткові ризики для банківської системи, серед основних слід виділити ризик банкрутства материнського банку, ризик спекулятивної діяльності, політичний ризик;

2) іноземні банки можуть нав'язувати модель деформованого розвитку, коли цілі іноземних банків не збігаються з соціально-економічними пріоритетами країни;

3) можливий неконтрольований відтік капіталу з країни, погіршення конкурентоспроможності українських банків, ризик залежного розвитку.

Активне проникнення іноземного капіталу у вітчизняний банківський сектор несе в собі як позитивні наслідки, так і певні ризики, які можуть не лише призвести до зміни його структури, а й спричинити неконтрольовані наслідки для економічної системи держави. Сьогодні немає потреби протистояти процесам глобалізації у фінансовій сфері. Але можна й потрібно протистояти і протидіяти впливу негативних факторів, притаманних цим процесам на нинішньому етапі їх розвитку. Необхідно управляти процесами входження іноземних банків на вітчизняний фінансовий ринок, регулювати їхню діяльність у тих напрямках, які відповідають

інтересам вітчизняної економіки, забезпечують стабільність функціонування вітчизняної банківської системи.

Таким чином, зростання кількості банків з іноземним капіталом має більше позитивних наслідків, сприяючи поглибленню економічної інтеграції України з розвинутими країнами, що є одним із основних питань на даний момент. Але слід враховувати, що головною проблемою у діяльності філій іноземних банків є недосконалість законодавства у частині визначення інструментів впливу, за необхідності на діяльність філії, яке не є юридичною особою.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III зі змінами і доповненнями.
2. Крилова В. В. Перспективи консолідації банківського сектору України / Крилова В. В., Крилова А. А. // Вісник Української академії банківської справи. – 2008. – № 1(24). – С. 76–80.
3. Осадчий Е. С. Банки с иностранным капиталом на рынке Украины / Е.С. Осадчий // Вестник КЕФ КНЕУ им. В. Гетьмана. – 2011. – № 2. – С. 160-174.
4. Смовженко Т. Управління процесом зростання участі іноземних інвесторів у роботі банківської системи України / Смовженко Т., Другов О. // Вісник НБУ. – 2008. – № 1. – С. 16–19.
5. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/>